

คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุ จังหวัดสระบุรี

QUALITY OF LIFE AMONG THOSE IN ELDERLY SCHOOL, SARABURI PROVINCE

พัชราภรณ์ พัฒนา

ศูนย์อนามัยที่ 4 สระบุรี กรมอนามัย

การศึกษาเชิงพรรณานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินคุณภาพชีวิตและหาความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ ปัจจัยเสริมกับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุที่เข้าโรงเรียนผู้สูงอายุ จังหวัดสระบุรี เก็บรวบรวม ข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้สูงอายุที่เข้าโรงเรียนผู้สูงอายุทุกคน จำนวน 340 คน ใช้แบบสอบถามและแบบ ประเมินคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุขององค์การอนามัยโลกชุดย่อฉบับภาษาไทย WHOQOL-BREF-THAI วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย มัชยฐาน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน หาความสัมพันธ์โดยใช้ สัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ของเพียร์สันและสถิติเชิงอนุมาน t-test และ ANOVA ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ผลการวิจัย พบว่าผู้สูงอายุที่เข้าโรงเรียนผู้สูงอายุ เป็นเพศหญิงร้อยละ 70.6 มีอายุ 60-69 ปี สถานภาพสมรสคู่ จบการศึกษามัธยมศึกษา มีรายได้เพียงพอแต่ไม่เหลือเก็บ ผู้สูงอายุร้อยละ 57.6 ระบุว่าตนเองมีภาวะสุขภาพดี มี โรคประจำตัว ร้อยละ 70.3 เกือบทุกคนเข้าถึงบริการสาธารณสุข ร้อยละ 86.1 เป็นสมาชิกในโรงเรียนผู้สูงอายุ 1-2 ปี โดยให้เหตุผลในการเข้าโรงเรียนฯ เพื่อพบปะแลกเปลี่ยนพูดคุยกับเพื่อนเป็นหลัก ผู้สูงอายุเกือบครึ่งมีส่วน ร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนผู้สูงอายุเดือนละ 2 -3 ครั้ง การเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพอยู่ในระดับ มาก ได้รับแรงสนับสนุนอยู่ในระดับปานกลาง คุณภาพชีวิตโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางและดี ร้อยละ 68.5 และร้อยละ 28.5 ตามลำดับ โดยมีคุณภาพชีวิตด้านจิตใจที่ดีที่สุด รองลงมาคือ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสุขภาพ กาย ด้านสัมพันธ์ทางสังคม ตามลำดับ สำหรับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุโดยรวม คือ ระดับการศึกษา อาชีพหลัก ความเพียงพอของรายได้ ลักษณะการพักอาศัย การรับรู้ภาวะสุขภาพของ ตนเอง จำนวนโรคเรื้อรัง ระดับการเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ ความถี่การเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน ผู้สูงอายุและการได้รับแรงสนับสนุนทางสังคมได้แก่ การช่วยเหลือด้านการเงินเมื่อเจ็บป่วย การเดินทาง ความรู้ ข่าวสารเมื่อมีปัญหาไม่สบายใจ กลุ้มใจ ผู้ที่มีส่วนในการตัดสินใจและการปลอดภัยเมื่อรู้สึกไม่สบายใจ สูญเสีย ท้อแท้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$)

คำสำคัญ: คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ, โรงเรียนผู้สูงอายุ, การเข้าถึงบริการสาธารณสุข, การมีส่วนร่วมในกิจกรรม ส่งเสริมสุขภาพ, การได้รับแรงสนับสนุนทางสังคม

QUALITY OF LIFE AMONG THOSE IN ELDERLY SCHOOL, SARABURI PROVINCE

The purpose of this descriptive study was to assess the quality of life and to examine the relationship between predisposing, enabling and reinforcing factors and the quality of life (QOL) among the elderly who attended the elderly school in Saraburi province. All of 340 elderly attended the elderly school in Saraburi province was interviewed. The Thai version of WHO's QOL assessment for elderly (WHOQOL-BREF-THAI) was adopted in this study. Frequencies, percentage, mean, median, standard deviation and Pearson's correlation were the descriptive statistics and t-test and ANOVA at significant level 0.05 were inferential statistics applied in this study. The result shown that 70.6% of elderly attended the school was female, aged 60 – 69 years and 70.3% married. Most of them had compulsory level of education and having enough income for monthly expense but without saving. 57.6% perceived that they were in good health and 70.3% informed of having chronic diseases. Almost all of them was able to access to health care services. About 86.1% was member of elderly school for 1 – 2 years. Meeting new friends was the main reason for joining the school. More than half involved in school activities about 2 – 3 times/month. Participation in health promotion activity was at good level. Social support was at moderate level. Their level of QOL, 68.5% and 28.5% were at fair and good respectively. Considering each domain of QOL, from the best to the least was mental health, followed by environment, physical health and social relation. The factors significantly related to elderly QOL at p -values <0.05 were educational attainment, main occupation, enough income for monthly expense, accommodation, perceived on their own health, number of chronic diseases, frequency of participation in health promotion activity and activities in elderly school and social support such as financial support, health support, travel support, information support and have physiology support when having mental health issues.

Keyword: Quality of life for elderly, elderly school, accessibility to health services, participation in health promotion activities, social support